

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$ an
9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fie care
Sămbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVI.

Blaj, 7 Iulie 1906.

Numărul 28.

Invitare de abonament.

Cu începerea semestrului al doilea din anul acesta să deschide **abonament nou** la „Unirea”, cu prețurile indicate în fruntea foii. Deci rugăm pe Onor. Cetitori să binevoiască a-și renoi abonamentele de timpuriu. Totodată rugăm și pe On. Abonenți aflători în restanță să binevoiască a ne trimite fără amânare prețul foii, pentruca aceasta să-și poată acoperi lipsele sale.

ADMINISTRAȚIUNEA.**Răspuns la Mesagiul Regal,**

— prezentat de partidul deputaților naționaliști din dieta Ungariei. —

*Majestatea Voastră Imperială și
Apostolică Regală!*

Preagrațiosul Nostru Domn!

Exprimăm Majestații Voastre sentimentele noastre de omagială recunoștință pentru noua dovadă de solitudine părintească, prin care ni-s'a dat prilej a începe din nou activitatea noastră constituțională, ce urmărește îndrumarea vieții de stat, dezvoltarea drepturilor popoarelor și îmbunătățirea stării cetățenilor.

Zguduirile, cari s'au ivit drept rezultate ale crizei recente, turburând cursul regulat al vieții de stat, dovedesc incontestabil că temelia dezvoltării sigure și pacinice a statului trebuie căutată numai în armonia tuturor factorilor vieții de stat, armonie, ce se manifestă în înțelegerea conglăsuitoare a adevăratelor trebuințe ale statului și în promovarea dreaptă a intereselor tuturor individualităților de rasă și a tuturor păturilor sociale, cari constituie statul.

Un rezultat binefăcător al crizei trecute e prăbușirea sistemului de guvernare, care a împedat punerea în practică a acestei concepțiuni politice. În convocarea preagrațioasă a acestui parlament vedem, prin urmare, nu numai restabilirea constituționalizmului, ci nădăjduim, să putem saluta în ea și zorile unui viitor mai senin și a unei ere noi și mai binefăcătoare, deși, durere, suntem nevoiți să declarăm, că nici acest parlament nu exprimă voință adevărată a țării întregi.

Și parlamentul acesta nu numai pentru aceea nu e adevărată expresiune a voinței țării, pentru-că chiar legea electorală existentă și felul ei de executare o face cu neputință, ci și pentru-că, și la aceste alegeri s'au săvârșit cele mai mari abuzuri electorale. Mituirile și ingerența ilegală a organelor oficiale au influențat rezultatul alegerilor într'o măsură ne mai pomenită până acum. Și în vreme ce abuzurile revoltătoare săvârșite de organele oficiale au rămas nepedepsite, alegătorii cari n'au sprijinit guvernul, sunt expuși și astăzi celor mai aspre prigoniri politice.

Majestatea Voastră Imperială și Apostolică Regală! Ținta străduințelor noastre e să înălțăm strălucirea tronului, să întărim puterea statului și să garantăm fericirea cetățenilor țării. Această țintă, însă, nu se poate ajunge, decât prin o sănătoasă consolidare politică a statului.

Și sistemul politic prăbușit a urmărit consolidarea internă a Ungariei, dar calea apucată pentru atingerea acestei ținte, a fost cu desăvârșire greșită, deoarece a pornit din concepțiunea absolut falsă și fatală, că Ungaria nu poate să existe decât prin contopirea tuturor raselor ei în rasa magiară, constituind astfel — ce privește limba și sentimentul de rasă — o națiune unitară, compactă.

Această concepțiune politică și această străduință de guvernare, în cursul unei stăpâniri de 30 ani, au falsificat caracterul instituțiilor constituționale ale țării, au distrus spiritul lor adevărat constituțional, și au despoiat o mare parte a cetățenilor de putința de a se valida și ei în viața de stat. Popoarele de naționalitate nemagiară ale țării și poporul de rând, cari susțin statul, au fost silite să se mulțamească cu rolul trist, de a suferi și de a-și câștiga, prin răbdarea lor nesfârșită, neperitoare merite patriotice. Iar țara însăși a devenit, în urma acestei concepțiuni politice, scena necurmatelor zguduirii.

A face însă pendentă existența Ungariei de reușita unui proces de contopire — considerând raporturile noastre etnografice — absolut cu neputință, nu înseamnă decât a renunța la vitalitatea Ungariei, a zdruncina credința cetățenilor în viitorul Ungariei și a clătina totdeauna, una dintre cele mai puternice temelii ale existenței ei ca stat.

Noroc, că această concepțiune e evident greșită. Dovadă istoria de 1000 de ani a Ungariei. Ungaria poliglotă, — întemeietorul și primul ei rege, Ștefan-cel-sfânt, i-a recunoscut deja acest caracter — a rezistat, în acești 1000 de ani, trium-

fând împotriva tuturor furtunelor externe și interne, dovedind incontestabil vitalitatea ei neînfrântă, care nu are trebuință de nici un fel de garanții artificiale de existență și mai ales de garanții de existență potrivnice scopului, pe cum sunt încercările de contopire artificială a raselor. Aceste încercări, după cum ne-o dovedește experiența, în loc de consolidarea dorită n'au avut de cât un singur rezultat: o desbinare adâncă, care împarte popoarele coroanei Sfântului Ștefan în două tabere.

Nu e însă permis a expune Ungaria la astfel de primejdii, ci înainte de toate pe acest teren trebuie abandonat sistemul vechiu. Consolidarea statului nostru trebuie s'o căutăm în buna înțelegere dintre popoarele Ungariei și nu în desbinarea lor, provocată de-o politică de stat cu desăvârșire fără rost. Și această bunăînțelegere nu-și poate avea temelia în unitatea de limbă — deja în sine cu neputință — ci numai în acea unitate a adevăratelor sentimente patriotice, cari isvoresc dintr'o comunitate de interese închiegată în cursul unui mileniu și cari — ca și la magiari — și la celelalte popoare, sunt una cu sentimentele lor de rasă.

Nu urmărim nici știrbirea integrității teritoriale și de stat a Ungariei, pe cum nu ne muncește nici ideea unificării de rasă a popoarelor de naționalitate nemagiară. Convingerea noastră e că numai pe o singură cale se poate ajunge consolidarea politică a Ungariei: prin o politică de stat, care va putea îmbrățișa, deopotrivă cerințele integrității ca teritor și stat a Ungariei, și condițiunile de viață națională a popoarelor ei.

Numai o astfel de politică corăspunzătoare exigențelor reale și dreptății poate garanta existența și dezvoltarea sănătoasă a statului ungar, pentru-că cooperarea și propășirea armonică a unor individualități, cari se deosebesc în limbă, în însușiri etnice, în tradițiuni și în trecut istoric, dar constituie împreună un stat, e cu putință numai dacă aceste individualități găsesc, în aceeași măsură în instituțiunile fundamentale ale statului garanțiile dezvoltării lor individuale.

Numai un astfel de sistem politic poate să înlătore anomalia izbitoare, că statul e stăpânit de o lipsă de încredere nefirească și nemotivată față de o însemnată parte a cetățenilor săi proprii.

Numai un astfel de sistem politic face cu putință adevărată stăpânire a legilor și viața constituționalizmului nefalsificat. Și exclusiv un astfel de sistem politic

poate alcătui condițiunea fundamentală a suveranității statului ungar.

Din acest motiv, cu durere, am văzut în preafinaltul mesaj de tron al Majestății Voastre că deslegarea chestiunii naționalităților, în sensul principiilor de egală îndreptățire a sistemelor din statele moderne, nu V'ați îndurat a o înșira între agendele acestei sesiuni parlamentare, deși această chestiune, deja de mult, a atras atențiunea preafinaltă a Majestății Voastre. Încă în anii 1861 și 1866, îndemnat de părinteasca îngrijire ce-o purtați intereselor tuturor popoarelor de sub sceptrul Majestății Voastre, V'ați îndurat a adresa parlamentului ungar preagrătosul advertisement ca să împărtășască naționalitățile de drepturile lor, și să înființeze acele instituțiuni de stat, cari să facă cu putință și să asigure existența națională a diferitelor popoare din țară.

Avem însă nădejdea că și până va sosi vremea, ca dispozițiunile legislative acum amintite să se poată aduce — întreg sistemul de guvernare, abandonând direcția rigidă și intransigentă de până acum, va inclina spre pace și va urma calea dreptății, după cum cu bucurie vedem că se manifestă în raporturile cu Croația. Această cale a păcii va putea contribui simțitor la soluțiunea fericită a acestei chestiuni. Ținem însă a accentua, că această soluțiune nu se va putea bucura de garanția trănicioasă, decât atunci, când se va da statului o organizație, care să exprime caracterul ființei lui poliglote, și care va trebui să rezulte din voința liberă a popoarelor, cari alcătuiesc statul, corăspunzând pe deplin intereselor și tradițiunilor acestora.

Prin urmare, dela guvernul Majestății Voastre, a cărui primă chemare — conform preafinaltului mesaj de tron — e

restabilirea ordinii legale, așteptăm, părăsind sistemul de desconsiderare a legilor practicat de guvernele anterioare, să execute, fără considerare la interesele de rasă, legile existente și să anuleze toate ordonanțele, cari jignesc drepturile cetățenilor garantate prin lege. Așteptăm să facă propuneri pentru abrogarea acelor dispoziții legislative, cari au produs — drept urmare a tendințelor de unificare de rasă isvorite din activitatea fără rost a sistemului apus — nemulțămiri în inimile cetățenilor nemagiari ai țării și au inspirat neîncredere față de stat.

Din partea noastră vom sprijini sincer guvernul Majestății Voastre în toate demersurile, cari în urma ocrotirii nobile a Majestății Voastre, vor urmări întregirea, prin noi garanții a vieții constituționale și dezvoltarea constituției în sens modern și adevărat democratic. Aducem deci omagiile noastre sincere Majestății Voastre, ca inițiatorului nobil al unei opere mari și epocale în constituția noastră. Nu există stat constituțional, în care legea electorală ar fi așa de învechită ca și legea noastră electorală, care, în parte, poartă încă caracterul stărilor medievale înapoiate. Reforma ei în spirit modern e una dintre dorințele noastre vechi și astăzi e deja o necesitate stringentă. De aceea noi în totdeauna vom fi gata a crea legile privitoare la reforma, în spirit modern, a sistemului nostru electoral și anume pe baza votului universal, nemijlocit, secret, egal și după comune, respectând însă principiile democratismului adevărat și nefalsificat, excludând toate restricțiunile contrare acestui principiu, cari ar jigni naționalitățile nemagiare, sau vre-o pătură socială a țării prin o arondare tendențioasă a cercurilor electorale și garantând exercițiul

liber al dreptului electoral prin măsuri de retorsiune a eventualelor abuzuri. Viața noastră de stat numai în acest caz va fi așezată pe o bază solidă și largă, și numai în acest caz va fi parlamentul nostru expresiunea fidelă și adevărată a voinței poporului.

Dar așteptăm, totodată, dela guvern ca pe lângă garanțiile constituționale înșirate în preafinaltul mesaj de tron se va îngriji să înceteze starea anormală, în care drepturile politice fundamentale ale cetățenilor (dreptul de întrunire și asociare) nu sunt până astăzi reglementate prin lege, ci sunt limitate prin ordonanțe ministeriale arbitrare.

Suntem hotărâți să sprijinim, sincer, guvernul în tendința lui de a rezolva chestiunile economice, sociale și religioase menționate în preafinaltul mesaj de tron, — dacă proiectele guvernului vor corăspunde dezvoltării libere și adevăratelor interese ale statului. Și-l vom sprijini cu atât mai mult că e fapt incontestabil, că țara noastră, economiceste, a ajuns într-o situație atât de critică, încât sarcinile publice preliminate trec peste forța materială exauriată a cetățenilor. Așteptăm, prin urmare, dela guvernul Majestății Voastre, să ne prezinte — spre a fi debătute în grabă — proiectele sale privitoare la introducerea dării progresive și reforma justă a dării de pământ, garantarea minimului de existență și soluția dreaptă a chestiunii muncitorilor. Decretarea prin lege a serviciului militar de doi ani, proiectat deja de guvernele anterioare ale Majestății Voastre, chiar și în conziderațiunile economice o dorim cu tot dinadinsul. Vom da o deosebită atențiune — garantând condițiunile ei de existență — tuturor instituțiunilor chemate să promoveze economia de câmp și in-

FEUILLETON.

Atentatul din Madrid.

— Umorescă. —

Atentatul din Madrid asupra Augustei părechi regale spaniole, la reîntoarcerea dela actul cununiei, a stârnit cu drept cuvânt în toată lumea civilizată cea mai revoltătoare indignațiune față de detestabilitatea criminalilor; dar de altă parte și o mirare fără margini despre incapacitatea organelor polițienești din Madrid. Ziarele engleze cu zile înainte anunțase, că să plănește un atentat. Mai mult încă, unii dintre anarchiști, cu simțiri mai umane, avertizaseră apriat poliția din Madrid prin epistole anonime despre atentatul plănuț. Și cu toate aceste această poliție nu numai, că nu a știut zădărnici efectuirea acestei crime, dar și prinderea atentatorilor a trebuit să o lase la voia întâmplării. Arestarea unor turiști inocenți și a unui — sinucigaș cu greu de recunoscut, au fost toate isprăvile Hermandadei regești spaniole pentru siguranța vieții personali.

Față de incriminările aceste, ridicate de lumea întreagă asupra poliției din Madrid, corespondentul nostru special, ne trimete spre esculparea sărmanei poliții, notițiile prefectului de poliție — altcum om cu renume recunoscut — Don *Cretino y Badarano*, cari prin o întâmplare norocoasă au ajuns în mâinile sale. Iată-le:

Madrid, 25 Maiu.

Când mă gândesc la munca, ce mă așteaptă în zilele proxime, mai că stau să turb! Aceste festivități de nuntă! — Ce gunoaie să vor mai stringe atunci iarăși în Madrid! Dar față de acești pungăși *exteritoriali* mi-am luat măsurile mele. — „Spania pentru Spaniole“ e deviza noastră.

Apoi mă mai grămădesc unui și cu epistole anonime, că s'ar plănuț un atentat de bombă față de Augusta păreche căsătorită. Eu, natural, acestor insinuări malițioase nu le dau nici o atențiune. Întreg stilul epistolelor acestora nu înșufă nici o încredere; e prea de tot *bombastic*. Și apoi oamenii aceștia nici nu-ți spun batâr: *că unde? când? și cine? . . .*

De altcum prea mare precauțiune nici odată nu strică. Și așa am dat ordin la toți subalternii mei, a intima pasanților și tuturor străinilor, cari vin din afară, că pe timpul festivităților de nuntă și în zilele următoare ori-ce aruncare de bombe ori altor corpuri explozive este *strictissime oprită*. Ori cine va fi prins, că lucră contra acestora, va fi arestat fără cruțare.

Dacă nici aceste nu vor ajuta, atunci mie nime să nu-mi bage de vină, că nu m'am îngrijit.

Madrid, 29 Maiu.

Enormă muncă mai am. Mai mult năcaz și grijă îmi cauzează aranjamentul *luptei cu tauri*. Mireasa Augustului nostru Suveran, să spune, că nu ar fi cam iubitoare de amuzamente așa de *sângeroase*. Dar la așa ceva va trebui să se cam dedeie. O Spanie fără lupte cu tauri nici nu s'ar putea închipui.

De istoria cu bombele nici nu mă mai doare capul. Ordinul strict al autorității am lăsat să-l afișeze pe toate colțurile stradelor, și dacă vre-un strengar cu toate aceste s'ar încumeta a încena așa ceva, aceasta ar fi o trivialitate ne mai pomenită.

Madrid, 30 Maiu.

Azi înainte de amiază iar am mai primit o epistolă anonimă, anume, că atentatul are să se săvârșască în „Calle Mayor“ pe timpul reîntoarcerii convoiului regal dela cununie.

Nu mai de cât am luat măsura de precauțiune, ca eu pe altă uliță să mă întorc la casa mea. Afară de aceasta am dat mandat tuturor agenților, să fie cu ochii în patru și să bage de samă, ca numai *flori* să fie aruncate asupra convoiului regal.

S a r a.

Așa dară cu toate aceste — totuși. În butul tuturor măsurilor de precauțiune totuși s'a ivit un *incident* și chiar în Calle Mayor. Un buchet mare de flori, aruncat dintr'o fereastă, explodă în stradă. Cui să-i fi putut plesni prin minte așa ceva față de un buchet de flori? Natural, că s'a întâmplat o sumedenie de nenorociri. Mulți oameni au suferit o *spaimă de moarte*, și mai mulți s'au simțit greu vătămați. Augustei părechi însă din norocire nu i-s'a întâmplat nimic. Cel puțin tinăra regină, doară prin aceasta va învăța așa dumeri înăscuta sa aversiune față de lucruri sângeroase. Acum lupta cu taurii deja mult mai puțin grijă îmi face. Cei mai mulți cred firește, că a fost un atentat plănuț. Eu încă tot mai dubitez în așa ceva și mai mult cred, că a fost numai un lanț de întâmplări nenorocoase.

dustria, și să amelioreze starea muncitorilor. E o mare primejdie a intereselor țării de a menține și pe mai departe situațiunea deplorabilă de astăzi, că nu s'au introdus condițiuni de trai, cari să-i lege pe cetățeni de patria lor. Ei, dinpotrivă, sunt nevoiți să-și părăsească pământul părintesc, să pribejască în țări străine, și nu din cauzele unui spor prea mare al populațiunii, ci din cauza mizeriei create de o economie de stat greșită.

Primum cu omagială mulțumire soliditatea părintească a Majestății Voastre, prin care se pune în vedere înființarea autonomiei bisericii catolice și sistemizarea plăților preoțimii dela sate. Așteptăm dela guvernul Majestății Voastre să prezinte proiectele prin cari se asigură autonomia, separată și independentă, atât a bisericii romano-catolice, cât și cea a bisericii greco-catolice, precum și proiectul privitor la întregirea plății preoțimii dela sate. Mai așteptăm să se limpezască, conform privilegiilor ei garantate în legile fundamentale ale țării, chestiunea trăgănată a bisericii autonome ortodoxe-sârbe, și să saneze nedreptățile săvârșite de guvernele anterioare împotriva bisericii acesteia și a celei ortodoxe-române.

Cerem executarea articolului de lege XX. din 1848 față de toate confesiunile țării pe baza principiului egalei îndreptățiri, deoarece — dacă din acest prilej numai anumite confesiuni s'ar bucura de favorurile acestei legi, — atunci o astfel de executare a legii ar deveni pentru cetățeni izvor unei noi nemulțumiri și neîncrederi față de stat.

Parlamentul, cu adâncă recunoștință iea act de advertisementul Majestății Voastre, să se promoveze interesele culturale ale tuturor locuitorilor țării și din parte-ne vom

dă mână de ajutor ca fiii tuturor popoarelor țării să se împărtășască de binefacerile culturii lor proprii, să se crească în aceasta cultură și s'o poată cultiva fără piedici, fiindcă numai un popor bogat și cult poate fi pentru tron și patrie sprijin sigur și fiindcă la o adevărată cultură nu se poate ajunge decât prin o educațiune morală în limba proprie.

Cu credință nestrămutată față de tron și patrie nădăjduim ascultarea dorințelor noastre juste și implorăm binecuvântarea lui Dumnezeu asupra domniei părintești a Majestății Voastre,

Suntem ai Majestății Voastre Imperiale și Apostolice Regale cele mai supuse slugi.

Deputații țărilor coroanei Ungariei.

<i>Teodor Mihali</i>	<i>Nicolae Șerban</i>
<i>Vasile Dămian</i>	<i>Ioan Manoiloșici</i>
<i>Vasile Goldiș</i>	<i>Iasa Mrksity</i>
<i>Aurel Novac</i>	<i>Iuliu Maniu</i>
<i>George Popovici</i>	<i>Ferdinand Iuriga</i>
<i>Milan Hodza</i>	<i>Nicolae Oncu</i>
<i>Coriolan Bredicean</i>	<i>Mihai Polit</i>
<i>M. Metod Bella</i>	<i>Ștefan C. Pop.</i>
<i>Aurel Vlad</i>	<i>Francisc Szekcsák</i>
<i>Al. Vaida Voevod</i>	<i>Francisc Iehlicica</i>
<i>Ioan Suciu</i>	<i>Martin Kollar</i>
<i>Ștefan Petrovici</i>	<i>Dimitrie Musitsky</i>
	<i>Paul Blaho.</i>

Foi pentru popor.

În mijlocul foarte multelor lipsuri ce ne ard și a prea multelor treburi, pe cari am vrea să le isprăvim, scăpăm din vedere cele mai însemnate chestiuni de viață pentru noi, pentru neamul nostru dela sate. Toți strigăm, pe toate glasurile, că trebuie luminat poporul, că trebuie împărțite cărți și foi printre săteni, dar nu ne gândim la aceea,

că nu-s cărți, pentru-că nu se scriu, și nu sunt foi bune pentru popor, pentru-că nu se îngrijește nime de a scoate o foaie, ce se răspundă cum se cuvine tuturor așteptărilor, ce se leagă de o foaie poporală. Avem noi foi populare? Ori cele ce sunt întrunesc toate, ori și numai într'o bună parte, însușirile unei atari foi? Foi, ce se porecesc populare avem, dar nici una nu corăspunde poreclei, ce o are? O spunem aceasta, nu pentru a jigăi pe cei ce scot astfel de foi, căci vina nu e într'atâta a lor, cât mai mult a celor ce ar putea să scoată mai bune și nu le scot, — ci o spunem numai, pentru a face o constatare, dureroasă altfel. Am putea să cântăm mai de aproape pricinile nebinecuvântate, pentru cari foile populare, ce le avem nu sunt bune. O spunem pe scurt. Nu sunt bune: 1. pentru-că nu sunt cârmuite cu destulă pricepere, — și 2. pentru-că cei chemați nu se îngrijesc de a scoate atari foi, ori de a încredința pe cele ce sunt, unor oameni pricepuți.

Causa, de ce nu sunt cârmuite cu destulă pricepere, o poate ști ori și cine. Dar pentru a nu răni ambițiile personale a celor ce sunt astăzi în fruntea acestor foi, dăm pace acestui punct. Zicem atâta: a scrie pentru popor nu tot e, atâta cu a ști scrie și cetii, mai trebuie ceva, ce nu e dat ori și cărui cârturar înțelegător de slove și mângăitor de hârtie. Cei ce scot foi populare pentru o căpătuală ușoară, își dau prin însăși ispravirea ce o fac — slabă dovadă de capacitate de minte.

De mai mare însemnătate e punctul al doilea. De fapt, cine se îngrijește la noi, de a pune în mâinile nepricepuților dela sate o foaie bună, o revistă, ce se întrunească cât mai bine însușirile, ce se cer dela o astfel de revistă?

Firește, că în ce mod au putut ajunge corpuri explozive într'un buchet de flori, asta nu vrea să-mi intre în cap și nu mi-o pot explica deplin.

Ce mă supără acum mai tare este, că eu acum dintr'una să pun mâna pe acei nefericit de conturbător a festivităților de nuntă. Bine, bine, dară cum? După-ce eu nu am nici cea mai slabă urmă de ideie: cum îl chiamă, cum prospiciază și unde este?

31 Maiu.

Am pus la cale să se aresteze 200 de oameni. Natural, că nici unul nu vrea să conceadă, că el ar fi fost. Apoi am conchemat o ședință de mai mulți colegi, la care am invitat și pe mai mulți anarhiști, cu cari suntem prietini. După mai multe vorbe și chibzuiiri încoace și încolo, în fine cu majoritate de voturi am căzut de acord într'aceea, că buchetul cu pricina l'ar fi aruncat un anumit Mateiu Moral. Cu atât mai vărtos, că acest Moral a mai comis încă și mai înainte niște isprăvuri de asemenea natură. Să o fi știut eu asta de mai cu vreme, cum Doamne nu l-aș fi eschis dela petrecerea sa în Madrid? El chiar ni-a făcut sub numele său adevărat însinuare, că petrece în casa aceea din Calle Mayor. Dar apoi cine să mai și poate gândi la toate?

Acum toată lumea să îndreaptă cătră poliția din Madrid cu întrebarea: „Ei, cum stăm cu Moral din istoria asta?” Mai știu și eu! Cum să pot prinde pe Moral, păuă acum e de totului tot o enigmă pentru mine. Să fac un inserat prin jurnale? Cine știe, că oare însinuase-va ori ba? Pe lângă aceasta mă tem, că în urma urmelor să

adevereste, că tot nu a fost Moral. Și ce să încep, dacă ar nega faptul, chiar și Moral fiind?

5 Iunie.

Totul e salvat! Adece... ce să mai putea salva: poziția mea. Am prins pe un Mateiu Moral și acesta de aici încolo până-i lumea nu ne va mai scăpa din mâni. Alătră-eri s'a sinucis cine-va în satul Forrajo de Ardoz. A bună samă un criminal. Altmintrea de ce să se fi sinucis și încă emorând mai înainte pe un pandur, care voia să-l aresteze.

Ducându-mă cu automobilul în satul acela, am lăsat să-mi arete cadavrul. Capul îi lipsea mai de tot. Pe toți din comună i-am întreat: că eunosc ei pe acest sinucigaș necunoscut? Cu sutele strigară: Nu! Apoi dară, le-am zis eu, să v'o spun eu, că cine e... Acesta e Mateiu Moral... Și nime nu mi-a contrazis. Polițiștii prezenți încă cu hotărîre să alăturară la aceasta presupunere a mea.

În Madrid apoi într'o ședință nouă am decis, că sinucigașul este necondiționat Mateiu Moral. Destoinicia, energia și agerimea mea au fost recunoscute de toți. Crucea de comandor a ordinii Don Carlos III. îmi este sigură.

9 Iunie.

Regina Ena mi-a exprimat mulțămirea sa pentru activitatea mea atât de obositoare. Eu eram atât de vesel mișcat, cât nu pui, de cât numai să gâgăvesc: „O, regină, viața totuși e așa de frumoasă!”

Regele încă mi-a mulțămuit grațios, și la întrebarea, că convins sum eu, că Moral

e vinovatul, și apoi că oare sinucigașul Moral este; eu inclinându-mă am morăit: „Sire! în încrul acesta să lăsați libertate de gândire.”

Roberto.

BIBLIOTECA UNIREI. *)

1. Benhur sau zilele lui Mesia, de Levis Wallace, 2 v. 2-90
2. M. Eminescu. Studiū critic —90
3. Câte-va momente din începuturile bisericii rom. de C. Auner —20
4. Nume de familie la românii din Ungaria, de A. Viciū. —12
5. Din viața lui I. Micul de M. Străjan —16
6. Albertina. Povestire de Dr. V. Bojor. —30
7. Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II. 3-40
8. Cele doue fețe ale lumii de Nicu —30
9. Ziua Deșteptării de Aurel Fodor —16
10. Cele două conștiințe, pieză teatrală în 5 acte, trad. de Simion Zehan —40

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 10 Nrii, îi primesc cu 6-10 cor. în loc 8-84 cor.

Foile politice de toată culoarea, ies ca ciupercile. Fie singuratici, fie mai mulți în tovărășie de bani, dar rare-ori de înțelegere, se apucă de scoas la foi. Și avem foi politice, de nu le mai știm de samă. Chiar și cele ce se țin populare, nu se simt la larg fără a face și puținică politică, că, vezi Doamne, politica e miezul tuturor lucrurilor. Și afară de aceea politica e o marfă tare ieftină; în pilule mici ori mari cum ești de darnic, poți totdeauna aplica țaranilor câte un leac de învățătură, fără să te poată invinul cineva, că nu te-ai strădui, spre luminarea celor ce-ți cetese foaia.

Avem bărbați, cari înțeleg de-a binele rostul foilor bune pentru popor și primejdia neasămănat de mare a foilor slabe.

Dar făcut-a vre-unul propunerea faptică de a scoate în tovărășie o foaie pentru popor, ce se grupeze în jurul ei cele mai chibzuite și mai bune condeie, dând în chipul acesta lovitură de moarte neisprăvitelor foi populare, ce le avem acum, cari nu luminează, ci întunecă și nu limpezesc conștiințele, ci le încurecă. Plănuirile de editări de foi politice, în stil mare, sunt tot meru la ordinea zilei. Partidele de hărțuială politică au lipsă de fortărețe tari, din cari să poată trage bine în cei din tabăra vrăjmașă. Noi din fire suntem tari la ceafa și îndărătnici, până la nemurire, în infalibilitatea principiilor noastre (!), de aceea strângem tabără în jurul nostru prietini de idei, de taifașuri la toartă, de tămâietori la ambiții personale, — și pentru a nu jertfi nimic din comoara principiilor ce le avem, scoatem o foaie, ridicăm un steag, care ușor se schimbă și în paloș, pe care scriem toate năsbuțiile, ce le credem și ce le ținem de singure drepte și cu care lovim pe toți, ce nu se închină vitelului, căruia noi îi jertfim. Mai în iarnă era în pregătire apariția alor două foi politice. Despre una se spunea tare, că are se iasă încă în Budapesta, ca foaie a partidului nostru din dietă. Chiar și pașii s'au făcut. Despre alta se șoptea, că are să iasă în Sibiu. Veștile despre cea din Budapesta mai sunt și acum. Planuri de foi noue politice mai sunt; numai eu aș putea înșira vre-o două-trei locuri, în care inteligența, cu ambiție ca toată inteligența noastră, — neputând răbda s'o taie alții, — are de gând să scoată foaie politică. Noroc și minte! Altceva nu le putem dori.

Dar oare gânditu-s'a cineva, acuma de curând și la editarea unei bune foi populare? Deputații noștri, cea a căror putere — Dumnezeu le-o lungească de altcum eât de tare spre binele nostru, — se întemeiază pe bunătaea și îndrumarea cumainte a satelor noastre, gânditu-s'au ori gândescu-se cel puțin acum, la înființarea unei foi populare, ce să țină trează conștiința națională, simțul bun al tinerii la neamul lor, în alegătorii noștri și să le arete cu povățuiri înțelepte calea cea bună a întăririi economice și culturale? Că se gândesc să scoată o foaie mare politică, aceea o știm. Lumea bună românească, inteligenții dela sate și orașe trebuie ținută în mersul celor ce se isprăvesc în casa țării; pe lângă aceea cei cincisprezece deputați ce-i avem, au — la toată întâmplarea, — lipsă de o foaie a lor, care să informeze lumea noastră despre cele ce gândesc dânșii. Dar una să nupiardă din vedere: ei nu înfătoșază numai voința acolora, pentru cari să tipăresc astfel de

foi politice, ei mai vârtos înfătoșază și trebuie să înfătoșeze pe cei mulți, sutele de mii, a căror vot și voință i-au trimis în sfatul țării. Iar cei mulți cer altă hrană, altfel dată și într'alt chip frământată, decât puținii domni cărturari, după a căror gust, pe nedreptul, se îndreaptă toate foile. Lumina se dă celor ce nu o au. Și lumina e tot una cu adevărul; iar adevărul trebuie se îmbrace forma potrivită și cerută de cei către cari se îndreaptă. Și aceasta trebuie să se țină în socotință. De aceea deputații noștri ar săvârși cea mai bună faptă de naționalism înalt, dacă s'ar îngriji și de editarea unei bune foi populare.

Tot acest lucru l-ar putea face și „Asociațiunea“, cel mai înalt așezământ de cultură și literatură pentru poporul nostru, ce-l avem noi ardelenii. Locul „Transilvaniei“ nu l-ar putea lua oare o foaie populară?

Pentru lungile și plitietitoarele rapoarte de administrație internă, cari nu imoportă aproape pe nime, pe cum și pentru cele rele dintre conferințele ținute ici și colo, n'ar trebui să se țină, cu cheltuieli destul de mari, o revistă periodică, ce n'ajunge decât numai în mâna puținora, neputând să răsbată în felul, în care e scoasă, între cei de jos, a căror dreaptă luminare ar trebui să se aibă în grijă în locul cel dintâiu.

O foaie populară, ce ar fi de ajuns să iasă și numai de două ori la lună, ar putea tare ușor cuprinde bucățile bune din cele, ce se tipăresc acum în „Transilvania“. Ba s'ar putea face loc chiar și unora din rapoartele administrației, celor de interes mai obștesc, dându-se prin aceasta și celor mulți puțința de a cunoaște mai de aproape firea și felul de lucrare al „Asociațiunii“.

Se va zice, poate, că până ce sunt foi populare, așa cum sunt, de ce se mai înființeze și „Asociațiunea“, deputații sau nu știu cine? Aceasta ar fi o întrebare cu răspuns multămitor pentru cei-ce așază bunătaea unei foi în hârtia multă, pe care se tipărește, în politica ușoară de zi, cu care își mânjește fețele, ori în noutățile strigătoare, ce le aduce număr de număr. Pentru cei ce altcum așteaptă să fie o foaie populară, răspunsul nu poate fi îndestulitor. Ca probă s'ar putea aduce însăși aceste câte-va foi populare ce le avem. Dar pentru cei ce înțeleg, pentru cei ce cunosc lipsele sufletesti ale poporului nostru, cum și primejdia lecturilor rele, pentru aciea e de prisos de a dovedi cele ce zicem. Și acestea trebuie să le înțeleagă și „Asociațiunea“ și deputații noștri; una întemeiată pentru luminarea poporului, iar ceștia alții aleși de popor pentru apărarea poporului.

Poporul, în schimbul tuturor bunătaților ce ne vin dela dânsul are dreptul să pretindă, că ori să i-se deie hrană bună, ori să nu i-se deie de loc.

Petru Suciu.

REVISTE.

Viena. Într'o ședință de a delegațiunii austriace, ministrul de externe Goluchowski, a protestat în contra aserțiunii, că s'ar fi exprimat într'un ton puțin amical față de România. El nu are absolut nici un motiv de a să arăta puțin a-

mabil față de România, cu care Austro-Ungaria să afle de multă vreme în raporturi foarte amicabile și care e un element de ordine și de liniște prin excelență în sud-vestul Europei. Un limbaj puțin amical este expus mai cu samă în momentul, în care România își serbează jubileul operei civilizatoare de 40-ani, pe care o desăvârșește sub guvernul regelui său foarte înțelept și ilustru.

Instalarea comitetului suprem al comitatului Albei-inferioare.

În 30 Iunie și-a făcut instalarea baronul Kemény Árpád, noul comite suprem al comitatului nostru. Primirea, ce i-s'a făcut în Aiud, a fost sărbătorească.

Toate stradele au fost pavosate. Serbările s'au început la oarele 9 a. m. comitetul de primire l-au întâmpinat la Ciumbud, unde e locuința comitetului. În Aiud i-s'au ridicat trei porți de triumf. În capul convoiului venia un banner din țărani magiari, conduși de judele Jockman. Înaintea areului de triumf dela casa orașului l-a salutat primarul Varró, iar la intrarea în casa comitatului, vice-comitele Szász. Urmează congregația extraordinară a cărei unic punct este introducerea noului comite suprem. Sala casei e literalmente plină. Membrii congregației, magiarii sunt toți de față. Apoi 7 comiți străini și 10 deputați, între cari și vestitul deputat al Cehului, preotul catolic Szentkirályi. Dintre români sunt vre-o 20, între cari și I. P. S. Sa Mitropolitul Victor, însoțit de prepositul I. M. Moldovan și canonicul Dr. Isidor Marcu, medicul Dr. Pop, prof. Precup, Dr Rațiu și redactorul nostru.

Ședința o deschide vicecomitele, după care o deputație invită pe noul comite, care între entusiaste ovaițiuni ocupă presidiul. Noul comite br. Kemény Árpád, e o figură simpatică, abia de 30—34 ani, cu maniere foarte fine, neobicinuite în comitatul nostru. După cetirea rescriptului regal și depunerea jurământului, noul comite își espune programul, care ca toate programele comitetelor țării noastre, băjbaie de frase patriotice.

Au urmat vorbirile de salut: în numele comitatului îl salută baronul Bánffy Kazmir, contele Teleki Árvéd în numele coaliției, baronul Wesselényi Miklós ca prietin, profesorul Fogarasi în numele partidului independist, iar mai pe urmă Dr. Alesandru Pop, medic arhiedecezan îl salută în numele Românilor, exprimându-și nădejdea, că dl comite suprem va fi drept față de români; cari constituie 90% din locuitorii acestui comitat. Vorbirea dlui Dr. Pop fiind cea din urmă și fiind rostită românește a scos diu răbdare pe mulți patrioți. Cu aceasta s'a terminat congregația.

La 12 oare s'au început recepțiunile. În șirul recepțiilor avură loc și recepția bisericii gr.-cat. condusă de I. P. S. Mitropolit Victor, urmat de prepositul Ioan M. Moldovan, Dr. Isidor Marcu, canonic, Ioan Maior, protop. Aiudului, prof. Dr. Ioan Rațiu, preoții Aurel Pop, Aiud, Ang. Marcu, Ciumbud și Ioan Limba din Abrud și redactorul nostru. Impunător și cu înaltă demnitate I. P. S. Sa Dl Mitropolit a salutat în alese și de mare greutate cuvinte pe noul Comite în numele bisericii Sale, a capitlului și a institutelor de învățământ de pe teritoriul acestui comitat. Între multe altele remarcăm partea referitoare la raportul bisericii noastre cu statul. Escel. Sa accentuează, că biserica gr.-cat. are față de stat datorințe multe, dar în acelaș timp are și drepturi tot așa de înalte. Datorințele și-le face biserica, într'u cât e cu puțință, și dacă nu poate toate să le implinească, câte să cer

de sus dela ea, urmează de acolo, că jos nu i-să respectează cum ar trebui drepturile. Deci roagă pe dl comite, ca să fie sprijină dreaptă a tuturor drepturilor, ce să convin bisericii noastre; să vegheze, ca în vreme ce de sus ni-să pretind multe, aici jos, în comitet drepturile garantate prin legi și prin trecut, să se respecte și să se observe pe toate terenele nestirbite și neviolat.

Dl comite suprem, care în tot cursul vorbirei I. P. S. Sale era foarte mișcat, ținut să răspundă cu aceeași dragoste inimă și în același timp cu tot respectul convenit Esc. Sale Dlui Mitropolit al nostru, asigură pe Metropolit, că pe cât de mult îi cade bine această distincție, ce i-a făcut-o prin înalta prezență, pe atât de mult să bucura, că poate să-l asigure că va păzi, și va face să fie cinștite în întinderea comitatului toate drepturile care le are Biserica gr.-cat. cu statul. Iară pentru cuvintele Sale de solemnă făgăduință, e zălog trecutul de veacuri al familiei Sale, care în cursul valurilor a știut să sufere multe pentru confesiunea Sa, nici când însă n'a lăsat și n'a avut să sufere din cauza sa celelalte Biserici pentru confesiunile lor. Ca o concluzie a celor ce spunea, făcea la urmă făgăduirea de sărbătoare, că deși nu aparține aceleiași Biserici, pe care o reprezintă Excelența Sa, totuși el va cărmui de astfel acest comitat, că Biserica gr.-cat. să nu aibă nici când prilej de a să plânga contra sa, care vrea să conducă destinele comitatului și să încredințat, după principiile frățești, a cinștei reciproce și a unei înțelegeri dintre locuitorii comitatului fie de orice limbi și confesiune.

Comitele suprem s'a arătat foarte amabil și condescendent cu deputația bisericii noastre.

La oarele 3 a fost banchet în prome-nada orașului. Banchetul a fost oferit de noul comite.

Au participat la 200 de persoane. Români au fost puțini.

Toate sărbările de instalare s'au făcut în stil mare. Durere, că Românii comitatului nostru și de data aceasta s'au prezentat în număr neînsemnat, deși eră o bună ocaziune de a-se manifesta după număr și importanța ce o avem și mai ales ce am trebuit s'o avem în acest comitat.

Nr. 624—1906.

CONCURS.

Conform §-ului 17. l. b. din statutele „Asociațiunii”, în urma deciziei comitatului central din ședința sa ținută la 7 Iunie a. c., pentru întregirea postului de secretar I., devenit vacant prin abdicare, se publică concurs cu termenul de 31 Iulie a. c.

Agendele secretarului I., (literar), statorite din nou de comitetul central — în conformitate cu trebuințele actuale ale „Asociațiunii” sunt:

1.) Inițierea și conducerea lucrărilor „Asociațiunii” pe teren literar și redactarea revistei și a tuturor publicațiilor ei literare.

2.) Împlinirea agendelor de referent al secțiunilor științifice-literare.

3.) Îngrijirea corespondenței cu diferite corporațiuni științifice-literare.

4.) Îngrijirea de concursurile literare, de bibliotecile populare, de prelegerile publice și de reprezentațiunile populare ale „Asociațiunii”.

Condițiunile ocupării acestui post sunt următoarele:

a) Secretarul I., (literar), va trebui să fie cunoscut ca reprezentant al unei activități literare și să aibă calificăție academică.

b) Nu va putea ocupa altă funcție.

c) Va fi retribuit cu un salariu anual de Cor. 3000— ce se va plăti în rate lunare anticipative.

Reflectanții au să-și înainteze actele subsemnatului comitet (Sibiu, Strada morii 6), până la 31 Iulie n. a. c.

Cererile sosite după termen nu se vor conzidera.

Sibiu din ședința dela 7 Iunie 1906 a comitatului central al „Asociațiunii”.

Ioșif Sterca Șuluțu,
prezident.

Dr. C. Diaconovich,
secretar.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Credincioșii de aici *George T. Popa* cu soția sa, a donat bisericii gr.-cat. din Besimbac, 400 cor. cu scop să se facă strane în biserică. Bună faptă a săvârșit. Deei Domnul răsplăte în ceriu. Când aceasta o aducem în publicitate ca pildă vrednică de urmat. În sensul deciziei curatorului bisericesc, ne ținem de plăcută datorință a face cunoscută și a recomanda și altor biserici din jur pe harnicul măiestru mășar Ioan Hălmagiu de aici, care a lucrat stranele așa de solid și frumos, încât a câștigat complăcerea tuturor, cari au văzut stranele noastre. Besimbac, în 8 Iunie 1906. — *Zaharie Șerban Popa*, paroh gr.-cat. *Pavel Netoșan*, curator primar.

Știri personale. Dl Dr. *Ioan Oltean*, teolog abs. de Blaj, în 23 Iunie a depus cu succes bun censura de avocat la tabla regească din M.-Oșorheis.

Din dieceza Lugojului. *Concurs la stipendiile diecezane.* Pentru anul școl. 1906/7. să scrie concurs cu termenul de 25 Iulie n. 1906. la stipendiile teologice, gimnastice, dela alte școale medii și la cele preparandiale. Recurenții la aceste stipendii pot fi numai tineri români greco-catolici și au să-și substearnă recursele lor la acest Ordinariat pe calea oficiului protopopesc concernent, provăzute cu documentele cerute. — *Concurs:* Cu ziua de 31 Iulie n. se scrie concurs la parohia *Martinești* din districtul protopopesc al Cudșirului, în urma punerii în deficientă a preotului local de până aci *Ioan Lupulescu*, a devenit vacantă. Emolumentele împreunate cu acest oficiu și beneficiu parohial dau venitul curat anual de 175 cor. 12 fl. — Parohia *Siclaș* situată în districtul protop. al Baziașului prin resignarea administratorului parohial de până aci după drept și faptă a devenit vacantă. Emolumentele împreunate cu acest oficiu și beneficiu amăsurat conscripției congruali dau venitul curat anual de 824 cor. 14 fl. — Cu termenul de 31 Iulie n. 1906. se scrie concurs public pentru complinirea următoarelor stațiuni docentale și cantor-docentale: *Ștei* (Vicariatul Hăteșului) *Subcetate* (Vicariatul Hăteșului), *Ostrovul-mare* (Districtul Ulpiei-Traiane), *Valea Delșii* (Districtul Ulpiei-Traiane), *Bărbătenii-sup.* (Distr. Jiului), *Uricani* (Distr. Jiu), *Comloșul-mare* (Distr. Torontalului) și *Cianadul-sărbesc* (Districtul Torontalului).

Hymen. Victor Em. Tordășianu și *Eugenia Iovescu*, căsătoriți. — Felicitări sincere!

Examenele de maturitate din Beluș s'a ținut în 16—22 Iunie n. sub presiunea dlui N. Putnoky, directorul gimn. de stat din Lugoj. La maturitate s'au înșinuat 49 tineri, dintre cari cu eminentă au absolvat 2: *Augustin Bolcaș* și *Rusalin Voina*; cu bun 9, iar cu îndestulitor 19 tineri, au căzut 9, dintre cari 1 s'a respins dela maturitate pentru totdeauna, iar ceialalți pe două luni;

2 s'au retras, iar 8 inși au fost respinși și îndrumați că în Septembrie a. c. s'apunădu-se la un examen scripturistic din limba latină, numai atunci să poată face examen verbal de maturitate.

Cancelărie advocațională. *Romul Boild*, doctor în științele juridice și politice, avocat, avisează că și-a deschis *cancelărie advocațională* în Dicioșanmărtin (strada principală nr. 57, casa Boild).

Sfințire de biserică. Primum invitare la actul *sfințirii bisericii* gr.-cat. românești, non edificate în Rodna-nouă, pe ziua de 12 Iulie 1906. (serbarea sf. Petru și Pavel), pe cum și la festivitățile împreunate cu acest act; adevărat concert dat de corul reuniunii de cântări, împreună cu teatru și joc.

Știri literare. Din „*Predici sau învățături la toate Duminecile și sărbătorile anului, culese de Petru Maior* și editate de Dr. Elie Daianu, a apărut broșura III. conținând predicele dela Dumineca tuturor sfinților până la Dumineca X. după Rusalii. Prețul unui volum 1 cor. — Dela institutul „*Minerva*” ni-s'a trimis: D. C. Moruzi: *Rugi și Românii*, descriind starea bolnavă, în care se află marele imperiu și neputința de a se reînnoi și pune pe o bază puternică prin acordarea constituții. Se vorbește în a doua parte a acestei scrieri și de Românii din Basarabia, dându-se descrieri limpezi și adevărate de oameni și situații. Dl Iorga scrie prefața la acest studiu. — N. Iorga: *Negoțul și meșteșugurile în trecutul românesc*, formând vol. III. din istoria Românilor în chipuri și icoane. Cartea are patru capitole: Meșteșugul de pictură și sculptură în trecutul românesc, Negoțul și Meșteșugurile, — aceste ținute ca conferențe la societatea femeilor române. Capitulul IV. se ocupă cu baul și măsurile vechi. În apendice se adaug câte-va vechi scrisori și documente pag. 263. prețul 2-50 cor. — *Șematismul veneratului Cler al Arhidiecezei mitropolitane greco-catolice române de Alba-Iulia și Făgăraș pe anul 1906.* a apărut de sub tipar zilele acestea. Sperăm să dăm în un viitor număr câte-va estrase mai însemnate.

Petreceri. Tinerimea română academică din Chior și comitatul Sătmăar, invită la *petrecerea de vară* împreună cu dans, ce o va aranja sub patronajul Mon. D. Dr. Vasile Lucaciu în C.-Mănăștur în 15 Iuliu n. 1906. Venitul curat este destinat în favorul școlii române din Rușor.

— Primum invitare la *petrecerea de vară*, ce se va aranja în hotelul „*Coroana*” din Șarmașul-mare, Duminecă în 8 Iulie n. 1906. cu ocaziunea adunării generale a desp. XV. (Mociu) al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român”. Venitul curat se va da bisericii și școlii române din loc.

Proprietarilor de vii. Ca o vie să producă bine și osteneala ce o ai cu ea să-ți fie renumărată, atâră mult dela calitatea viței de vie, pecum și în cazul că pui viță nouă, să fi cu băgare de samă, de unde o ai și sub ce grijă a fost. Vița de vie pentru plantație, cum a fost și în vara trecută seceta mereu, trebuie să fi fost grijită și udată în continu. Una dintre cele mai bune școale de viță de vie și recunoscute de toți de o calitate escelentă este *prima colonie de altoi de vie de pe Târnavă* a lui *Fr. Caspari din Medias*. Grijă ce să poartă pentru școala aceasta, să poată vedea din împrejurarea ca în vara trecută vițele de vie erau udate zilnic cu apă în cuant de 5 milioane de litre. Aceasta școală de viță de vie e o adevărată frumusețe. — Atragem atențiunea celor ce să ocupă cu vieritul, asupra acestei școale de altoi și să-și procure vița trebuincioasă cu toată încrederea.

Cărți postale ilustrate,

cu vederi din Blaj.

Bucata 6 fileri. — Suta 5 cor. franco.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Spiritismul.

(Continuare).

Preoțimea aceasta păgână, sau mai bine zis, casta aceasta de vrăjitori, noi n'o aflăm numai la un popor ori la altul, ci la toate popoarele păgâne.

Începem cu *Asia*. La *Horst*,¹⁾ și la *Görres*,²⁾ e publicată o epistolă alui *Matjuskîn* din 1820, pe care o scrisese unui prieten din Petersburg, și din carea citează și *Schneider*.³⁾

Într'ansa, *Matjuskîn*, insoțitorul baronului *Wrangel* din expediția dela polul nordic, dă unele amănunte despre o vizită, ce o făcuse unui (*șaman*), preot păgân din nordul Asiei.

El intrase în coliba șamanului împreună cu unii indigeni tocmai pe timpul, când șamanul chema spiritele, ori mai bine zis: se hipnotiza.

În mijlocul colibei ardea focul; iar șamanul îmbrăcat în piei de animale și încins cu curele și cu lăntșuri, de cari erau acătate bucăți de fier și de aramă, săria în jurul focului, pe tact, borbosind nește cuvinte nefțelese. În dreapta avea o dobă, iar în stânga un arc. Fața îi era roșie-închisă, părul lung și negru, iar ochii, cari se întvedeau printre pletele de păr, ce-i acoperiau fața, erau roșietici. Pe încetul focul se stinge, și la tainica lumină, ce venia dela cărbuni, șamanul se trânteste jos, gemând. Aprinzându-se focul din nou, șamanul se scoală, proptește arcul de pământ; își pune fruntea pe el, și începe să se învârtă în jurul arcului, la început mai încet, apoi tot mai repede. Se oprește, fără să se observe pe el ceva urmă de amețală. Apoi descrie diferite figuri prin aer; ia doba și o bate, saltând, mai întâi încet, apoi tot mai iute, până ce s'au văzut convulsioni în întreg trupul. Capul încă și-l învârtia cu iuțeala pondului, când sucești ața, trăgând din când în când câte un fum de tăbac din pipă-i, și luând câte o gură de vinars. Apoi iarăși se trânteste jos; și merg la el doi inși, ascuțind două cuțite deasupra capului său. La auzul acestora se trezește; întreg trupul îi suferă de convulsioni, ca sgârciuri, și se aud gemete. Acum îl ridică. Fața lui e îngrozitoare, ochii stau să-i iese din cap; se pare că-i mort, numai de pe convulsionile ce se văd pe el din când în când, se mai poate cunoaște, că trăiește încă. În urmă se pare că se trezește; cu dreapta se razimă de arc, iar cu stânga învârte doba în jurul capului, apoi o pune jos. Acesta e semnul, că acum s'a spiritualizat și poate fi întrebat.

Matjuskîn se apropie de el și-l întreabă diferite lucruri, la cari răspunde îndată, fără să se cugete. Nici întrebările, nici răspunsurile nu produc asupra șamanului nici cea mai mică alterațiune; el stă nemișcat; se pare că-i mort.

Între altele *Matjuskîn* l-a întrebat, cât le va ținea expediția? Și îndată i-s'a răspuns, că mai bine de trei ani. Avea-va ceva rezultat? Mai mare decât cei de acasă. Rămânea-vom sănătoși cu toții? Afară de tine, dar nici tu nu vei fi morbos. Răspunsul acesta din urmă în parte s'a și adevărit, pentru că *Matjuskîn* s'a fost tăiat, și obrintindu-se tăietura, avu să suferă mult. L-a mai întrebat și despre un soț de călătorie, locotenentul *Anjou*, care de un timp oare care se despărțise de ei. Șamanul răspunde, că e departe cale de trei zile dela Balne, și că era cât pe aci să se prăpădească în râul *Lena*, din cauza furtunei, ce se ivise. Aceasta așa a și fost. L-a mai spus și lucruri de pe acasă; dar multe din răspunsurile lui erau obscure, așa că nici un interprete n'a fost în stare să i-le poată explica.

După ce a mai răspuns și la întrebările soților lui *Matjuskîn*, șamanul s'a trântit iarăși la pământ, unde zăcea plin de convulsioni, un pătrar de oară. Indigenii (*tunguzii*) explicau lui *Matjuskîn*, că acum a ies dracii din el, și ca să iasă mai curând au deschis ușa, căci mai înainte, ziceau ei, au venit numai pe horn. După trecerea pătrării, șamanul era la sine, cu toate că mai înainte îi trebuia vre-o patru oare, ca să devină somnambul. Când s'a sculat, s'a mirat de societatea, ce o vedea în jurul său, și îi interesa mai cu samă persoana lui *Matjuskîn*. De aceea *Matjuskîn* a și început să-l întrebă prin interpret, să de unele deslușiri la răspunsurile obscure, ce i-le dăduse cu ceva mai înainte, la întrebări. Șamanul se mira de întrebări și spunea că el de așa ceva nici n'a auzit.

Ceremonii și răspunsuri de felul acestora nu dau numai preoții păgâni din Siberia, ci și preoții altor popoare nordice, cum sunt cei din *Grönlanda* și din *America de nord*. — Astfel mărturisesc despre ei, martorii oculari: *Charlevoix*, *Carver* și alții. Aceleași lucruri se întâmplă și la păgânii din *Brazilia*, și la cei din *Patagonia* și *Paraguay*, pe cum mărturisesc *Lery*, *Drobizhoffer* și *Falkner*.⁴⁾

Despre preoții, ori mai bine zis vrăjitorii, din *China* vorbește *Perty*.⁵⁾ Ei au mai puține ceremonii, decât șamanii, dar sunt mai abundanți în fenomene. Celui ce-i întreabă, îi spun numele și familia, numărul copiilor. îi descriu casa și averea, cu toate că nu l-au mai văzut nici odată. Spiritele scriu și la ei (scrisori directe) pe hârtie ori în năsip; ba au și un aparat special, de care se folosesc spiritele la scris. Puterea lor caracteristică constă în aceea că chiamă zeii ori sufletele morților mai celebri, și acestea se arată în formă văzută înaintea mulțimei. Pe cum se vede faptele vrăjitorilor chinezi sunt indentice cu ale mediilor spiritici.⁶⁾

De asemenea putere se bucură și *fachirii din India*. Aceștia ocupă locul cel mai de jos în șirul vrăjitorilor indieni. Peste ei sunt *șanias*, *nirvani* și *yoghi*, cari astăzi se numesc *mahatma*, dar cești din urmă nu cheamă spiritele decât numai în prezența claselor culte. Despre toți aceștia vorbește *Jaccoliot*. Criticii trag însă la îndoială fidedemnitătea lui. După mărturisirea lui, adevărată ori falsă, cum va fi, *fachirii* nu-și atribuie șie-și producerea fenomenelor spiritiste, ci sufletelor înaintașilor (*pitri*). Fenomenele le produc între orice împrejurări: afară, în casă, stând ori șezând. Aflăm și la ei: *ridicarea de obiecte grele; scrisori directe; aduceri de flori și de fructe; apariții de flăcări și globuri luminoase*. Un *fachir* vestit, *Salvanidin-Odear* a pus pe un braț al cumpenei o piană de peun, iar pe celalalt 80 Kg., și totuși peana de peun a ridicat brațul cel cu 80 Kg.; iar în prezența lui *Covindasamy*, un alt *fachir* vestit, *Jaccoliot* a văzut încolțind un bon de mac și crescând din el, în timp de 2 oare, un fir de mac de 20 cm. de înalt.⁷⁾ Tot el ar fi promis și aceea, că ar chema sufletele patrioților lui *Jaccoliot* pe o anumită oară, și că de fapt atunci s'ar fi și arătat în formă văzută înaintea lui.⁸⁾

Fenomenul cel mai comun al *fachirilor* din India e: *jocul frunzelor*. Acesta stă într'aceea că se bagă frunze de smochin, ori de alt arbor, în mai multe bețișoare de bambù, cari se implântă în pământ. *Fachirul* apoi se așează în apropierea bețișoarelor, dar fără să le atingă, și frunzele încep să se suie și să se scoboare pe bețișoare.⁹⁾ Tot despre *fachirii* aceștia, ori mai bine zis despre *mahatma* se mai spun și alte lucruri. Așa de exemplu se spune, că ei ar fi în stare să suspendeze viața omului chiar și pe 30 de zile, cum spuneau și ziarele românești de prin Aprilie 1906, despre un *fachir*, care ar fi fost să vină la expoziția din București; să cunoască lucrurile, ce se petrec în depărtare; să cunoască venitoriul; să se ridice în aer; etc. Acestea le spune societatea americană pentru lățirea Occultismului indian,¹⁰⁾ în reclama, ce o făcea în 1904 pentru un curs de hipnotism. Răul e, că autenticitatea faptelor acestora nu e dovedită. Absolut imposibile însă nu sunt.

Tot așa stau lucrurile și în *America*. Prin pădurile *Java* învârtirea meselor e lucru de toate zilele. Ele răspund la întrebări, prin bătători. Au și medii scriitori și vorbitori. Credința lor e, că acestea le face diavolul.¹¹⁾ Cei din *Peru* au avut și preoți *anume*, pentru evocarea morților, ba ei și-au luat chiar și numele dela ocupațiunea aceasta, căci se numiau: „*malquipuillac*“ și „*ayatapuc*“, adică oameni cari vorbesc cu cei morți, ori întreabă pe cei morți.

Cei din *Africa* devin cataleptici prin o larmă infernală, împreună cu manovrări trupești.¹²⁾

Acesta este stadiul spiritismului la păgânii din zilele noastre. — Tot așa a fost și în vremurile mai vechi.

(Va urmă.)

¹⁾ Schneider pag. 41 și 42.

²⁾ Wolkenberg op. cit. pag. 42.

³⁾ Schneider pag. 44.

⁴⁾ *Jaccoliot*, Spiritisme dans le monde, Paris, Librair. internat. 1879, citat la *Dr. Lapponi* pag. 114—116.

⁵⁾ Wolkenberg pag. 42—43. Schneider pag. 45.

⁶⁾ *Dr. Lapponi* pag. 97.

⁷⁾ Gesellschaft zur Verbreitung des Hindu Okkultismus, Rochesler, N. J.

⁸⁾ *Rechenberg*, Die Geheimnisse des Tages. Gesch. und Wesen der Klop-fenden Geister und tanzenden Tische, la *Schneider* pag. 42.

⁹⁾ Scheider pag. 43.

¹⁾ Deuteroscopie, vol. I. pag. 219.

²⁾ Mistica, vol. III. pag. 537.

³⁾ Op. cit. pag. 38 și urm.

Dracul în școală,

Povestire populară, tradusă după Bolanden de
Augustin Paul.

(Continuare.)

9

„Intr'aceea poate să se fi întors, ori să se întoarcă curând. Du-te numai la părintele, spune-i complimente respectuoase și că-l rog să ia parte la ședința conziliului școlar pe care dl inspector a fixat-o pentru oarele unsprezece. Dacă părintele nu-i acasă spune același lucru surorii sale“.

Anton plecă repede. Gerstle ești în grădinuță, iar dna Ana se duse cu inimă împovărată la bucătărie.

Învățătorul nu avea astăzi ochi pentru flori și plante, ori cât de mult ar fi iubit el de altfel grădina sa. Nevasta sa avea dreptate. Inspectorul plănuia ceva rău împotriva lui și el se știea dezarmat față cu puternicul adversar, cu toată conștiința datoriiilor îndeplinite.

Anton s'a întors intr'aceea cu vestea, că părintele n'a venit încă, dar este așteptat în fiecare minut.

Gerstle se îmbracă în costumul său cel mai bun, se duse la școală și intră în sala, în care se țineau ședințele conziliului comunal și ale conziliului școlar.

Împrejurul unei mese lungi erau așezate scaune, iar în frunte pentru dl inspector un jilț comod. O călmară era pusă pe masă și pe lângă călmară mai multe condeie, iar fantazia omului chinuit își zugrăvea tabloul, cum se va redacta cu unul din condeiele acestea actul, prin care va fi concediat din serviciul școlii.

Deschiderea uși îl scoase din cugetele sale triste. Inspectorul intră în sală, urmat de primar, de cei doi conziliieri școlari și de al doilea învățător, dl Lampe, un om încă tânăr.

„Rezultatul inspecției corespunde în toate așteptărilor mele“, început dr. Frick, după ce s'au așezat cu toții. „Școala Dvoastră dle Lampe s'a dovedit excelentă în toate obiectele, din care cauză am putut să vă dau prima notă. Nici nu mă așteptam altfel dela strguinta, cunoștințele și metoda didactică a Dvoastră. În conziderația hărniciei Dvoastră, meritați a fi avansat învățător-diriginte. Un asemenea post este tocmai vacant în circumscripția mea. Dacă reflectați la el, să vă faceți petiția, și eu la rândul meu, am să opinez în favorul Dvoastră!“

Fața lui Lampe se înroși de emoția veselă a conștiinței sale măgulite.

„Am să urmez“, răspuse el cu profundă înclinațiune „binevoitorul sfat al dlui inspector“. „Nici în privința cursului superior nu m'au înșelat așteptările“, continuă dl dr. Frick încrețindu-și fruntea. „Învățătorul diriginte Gerstle numără deja șasezeci și cinci de ani; dânsul nu mai poate satisface cerințele noului program. Copiii sunt în toate obiectele ignoranți și neglijați, afară de catechism, a cărui buchisare învățătorul diriginte Gerstle pare a o conzidera de unica sa problemă. Din cauza aceasta la toate obiectele, afară de catechism, a trebuit să vă dau ultima notă.“

„Asta nu poate merge mai departe.“

„Oficiul îmi impune, de a propune la locul competent să vă concedieze din serviciul școlii“.

Cuvintele inspectorului atinseră pe căruntul învățător în mod zdrobitor.

El ședea acum ca un condamnat, cu ochii în pământ, fața lividă și buzele tremurânde.

Vocațiunea sa sublimă, pe care o iubea, cum își iubește viața, căreia și-a consacrat toate puterile sale, mai bine de o generațiune, pentru îndeplinirea căreia el se simțea încă destul de voinic — să i-se ia acum cu forța și fără drept! Vorbele femeii sale: „Francmasonul te urăște“. îi resunau acum în sufletul său, revoltat împotriva nedreptății plătuite. El își ridică capul, figura sa zdrobită se îndreptă spre apărare.

„Domnule inspector, sunteți așa de bun a-mi permite să mă justific?“

„De justificare nu poate fi nici vorbă“, răspuse aspru funcționarul. „Judecata mea este formată în urma inspecției și nu se poate resturna. De altfel să vedem ce puteți invoca spre justificare?“

„Sunt în adevăr de șasezeci și cinci de ani, dar sunt încă destul de forte să-mi fac datoria, ca și în timpul de patruzeci de ani, cât am funcționat până acum. Noul program este prea exigent și nu este dreptul meu de a cerceta, dacă este posibil a-l executa cu copii de zece până la patrusprezece ani. Dacă ar vrea cineva să examineze după program și fără nici o indulgență ori-ce școală ar trebui să cadă. Ceea ce este însă necesar pentru populația rurală din catechism, aritmetică, scris, istorie și științele naturale, — aceasta am predat-o copiilor până în ziua de astăzi. Afară de aceasta n'am neglijat nici odată datoria cea mai importantă a învățătorului, educația religioasă-morală a copiilor. Despre aceasta îmi este martoră comuna Schwanheim, care se bucură de cea mai bună reputație, fructul unei educații religioase-morale a tinerimei. Copiii noștri vor fi știind poate mai puțin, decât alții, în purtare cuvințioasă, disciplină și ascultare însă nu sunt mai pe jos, decât cei mai culti copii dela oraș“.

Conzilierii școlari aprobau cele zise de învățător.

(Va urmă).

Dare de samă și mulțumită publică.

Pentru procurarea unei icoane pe s. altar în s. biserică din Reteag au contribuit următorii credincioși poporeni precum urmează:

Ancuția Suciu n. Susa soția lui Ioan Suciu măiestru ferar 8 cor., Florica Pop n. Chira soția lui Nic. Pop 1 cor., Anica Mesaroș n. Holcan 2 cor., Ileana Bățian 2 cor. Maria Șuvagău soția lui Ș. Andreiu 1 cor. Anuția Pop soția lui Nic. Pop 1 cor., Anișca Susa fătoaia bătrână 1 cor., Anișca Chira soția lui Mitru Chira 1 cor., Dochia Chiș soția lui Ioan Chiș 40 fil., Mărianca Șuteu alui Iuonaș Șuteu 4 cor., Ancuția Pop n. Mesaroș soția lui Toader Pop 2 cor., Ileana Budușan n. Taboca 2 cor., Maria Trif n. Campon 40 fil., Rozalia Pop n. Șuteu 60 fil., Dochia Székely n. Iliuț 1 cor., Ana Cristurean n. Suciu văduvă 1 cor., Maria Danciu n. Bota 1 cor., Maria Cămpian n. Bățian 1 cor., Florica Cociș n. Dejan 1 cor. Varvara Antal n. Oltean 2 cor., Mărianca Cățcoan n. Șuvagău 1 cor., Maria Blaga n. Danciu 2 cor., Cristina Băzdără n. Chira 1 cor., Maria Antal n. Suciu 1 cor., Florica Mesaroș n. Șuvagău 3 cor., Anișca Oltean 4 cor., Veronica Oltean n. Drăgan 1 cor. Maria Campan n. Chira 1 cor. 20 fileri, George Șuvagău și soția sa Ileana 1 cor.

Anișca Michiș n. Trif 1 cor., Maria Danciu n. Costin 2 cor., Floarea Bățian n. Mesaroș 2 cor. Anișca Baci n. Mesaroș 1 coroană, Nastasia Trif văduvă 1 cor., Maria Fridel n. Chira 1 cor., Anișca Măluțian n. Budușan 1 cor., Maria Mureșan n. Antal 60 fil., Irina Băzdără n. Săplacan 1 cor., Maria Ceteraș soția lui Petre Ceteraș 1 cor., Ileana Suciu n. Calincău 1 cor., Ileana Chira soția lui Ioan Chira 2 cor., Ileana Hordovan n. Șuvagău 1 cor., Anica Oltean n. Radu 2 cor. Maria Chira n. Șuteu 1 cor., Varvara Condrate văduvă 1 cor., Eufrosina Leleștean n. Condrate 1 cor., Susana Trif n. Nastasă 1 cor., Ancuția Blaga n. Susa 1 cor., Gafia Sabo n. Covaicic 2 cor. 40 fil., Paraschiva Mureșan n. Rus 1 cor., Maria Barta n. Mesaroș 1 cor., Varvara Șuteu n. Danciu 1 cor. Marianca Mureșan n. Chiș 1 cor., Ileana Pop n. Chira 1 cor., Florica Mureșan fată 1 cor. Anișca Todica n. Calincău 1 cor., Dochia Magda n. Sabo văduvă 3 cor., Veronica Oltean n. Chira 1 cor., Anișca Susa n. Oltean 1 cor., Ileana Holcan soția lui I. H. 1 cor. Ileana Sabo văduvă 50 fil., Ioan Ciucuran Voevod cu soția Fira n. Hirtelean 2 cor., Ciucuran Ciurar tinerul 1 cor., Filaton Ciurar cătana 1 cor., Ciurar Ciurar tineru 1 cor. Nicolae Calincău 1 cor., Literati Iános 1 cor. Marișca Chira n. Oltean 1 cor., Nicolae Bățian și Anișca Chira 10 cor., Ioan Ciucuran Voevodul 4 cor., Mihai Baniai 10 cor., Petre Ciurar 1 cor., Onuț Lăcătuș 1 cor., Simeon (Filaton) Ciurar 1 cor., Petrea Danciu cu soția sa Anișca 4 cor., Filaton Ciurar 2 cor. Dochia Székely n. Iliuț a dăruit s. biserici 2 feșnice în preț de 1 cor. 20 fil., Toader Bățian și cu soția sa Ileana n. Calincău pentru un rând de vestminte bisericesti 20 cor. Tot pentru un rând de vestminte bisericesti au mai contribuit următorii: Nastasia Trif 1 cor., Maria Fridel n. Chira 1 cor., Nicolae Mesaroș cu soția sa Anica 2 cor., Székely Pista cu soția sa Dochia 1 cor., Anișca Chira văduvă 4 cor., Ilie Suciu bătrânul 2 cor. Ileana Sabo văduvă 1 cor., Nicolae Calincău 1 cor., Rozalia Pop n. Șuteu 1 cor., Georgica Oltean și soția sa Onica n. Radu 10 cor. Ileana Mesaroș văduvă 2 cor., Petriția Oltean și soția sa Maria n. Trif 1 cor., Bancu Lăcătuș 1 cor., Ioan Trif cu soția sa Susana 2 cor., Teodor Morar și soția sa Maria 1 cor. Anișca Șuvagău văduva 1 cor., Mihail Hordovan și soția Veronica 2 cor., Ioan Hășmășan 2 cor., Anișca Oltean 2 cor., George Șuvagău cu soția sa Ileana 1 cor., Petru Mesaroș cu soția sa Maria n. Șuteu 2 cor.

(Va urmă).

Bibliografie.

A apărut:

„Sămănătorul“, Revistă Literară. Anul V. Nr. 25. cu următorul sumar: N. Iorga, Un nou roman al dlui Slavici. — Dimitrie Nanu, De demult (poezie). — G. Vălsan, Bietul prieten! — P. Cerna, Părul și floarea (poezie). — Rădulescu-Codin, Ianoș (poveste). — Lazăr Iliescu, Bunica (poezie). — E. Ciuchi, Cântec (poezie). — N. Iorga, Cronică. — În supliment: Ruinele bisericii catolice dela Baia, a lui Alexandru-cel-Bun; Cetatea Neamțului; La Cruce; Iași; (după Calendarul lui M. Kogălniceanu din anul 1845).

„Revista Noastră“, Anul II. Nr. 7. cu următorul sumar: Dna Elena Sc. Pherkyde: „Cultura și ajutorul femeii“ de Constanța Hodoș. — De n'ai fi răsădit, (poezie) de Maria Cunțan. — O doină cânti (poezie) de Despina. — Singur, (nuvelă) de Tudor Pamfile. — Cântec, (poezie) de Z. Bărsan. — Sonet, (poezie) de Hildebrand Fr. — O filă de hârtie, de Constanța Hodoș. — Scrisoare (poezie) de Gh. Topârceanu. — Cântec, (poezie) de I. Minulescu. — Pastel (poezie) de Elena Dumitrașcu. — Din altă lume, (nuvelă) de Maria Cunțan. — Valuri (poezie)

de Elena din Ardeal. — Singură, (nuvelă) de Laura Vampa. — O scrisoare alui Ibsen de EL. F. — Eemenizm coventional de Lia Hârsu. — Expoziția Română de I. Gh. — Glume, Cugetări, Răspunsuri. — Ilustrațiuni: Dna Elena Sc. Pherekyde. Palatul artelor: „Trecutul nostru”, dela Expoziția generală Română. Sanda, de Fr. Storck. O femeie cetind de G. Mărculescu. Peisagiu, de G. M.

„Păstorul Sufletesc”, Periodic de predici. Anul I. Nr. 7. cu următorul sumar: Partea I. Dumineca a IV-a după Rusalii, de Iacob Marga, preot. — Nașterea sf. Ioan botezătorului, de Clemente Pop, preot. — Dumineca a V-a după Rusalii, de Ioan Genț, protopop. — Sărbătoarea ss. Apostoli Petru și Pavel, de Vasiliu Pop, preot. — Dumineca a VI-a după Rusalii, de Teodor Hârșan, preot. Dumineca a VII-a după Rusalii, de Avram Dragoș, preot. — Dumineca a VIII-a după Rusalii, de George Maior, preot. — La sfințire de biserică, de Vasile Criste, preot. — Partea II.: Cronica. Posta redacțiunii. — Partea III.: Publicațiuni.

Proprietar, editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa

Tusă!

Cine nu să îngrijește de tusă păcătuște contra sa.

Caramelle de piept ale lui Kaiser
cu 3 brazi

probate de medici și recomandate contra tusei, răcelii, guturaiului. 4512 recunoștințe dovedesc efectul minunat al acestei medicini. — Un pachet costă 20 și 40 fl. și să pot afla la farmacia Carol Schiessl — Blaj. (13) 9-32

În vara trecută, pe lângă toată seceta mare ce a fost, totuși în

Prima colonie de viță de vie de pe TÂRNAVĂ

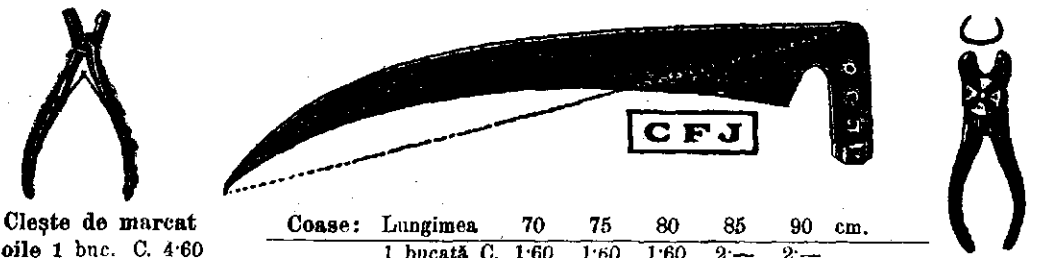
a căreia proprietar e FR. CASPARI, Mediaș 100, Transilvania,

unica în întreagă Ungaria, vița a fost udată zilnic cu apă în quant de 5 milioane de litre, drept aceea e singura care poate liferă vița de vie frumoasă și trainică.

Catalog ilustrat, cu diferite epistole de recunoștință, să trimitte gratis și franco.

(25) 8-20

Carol F. Jickeli, Sibiu. (La coasa de aur).

Clește de marcat oile 1 buc. C. 4-60

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
1 bucată C. 1-60 1-60 1-60 2- 2-

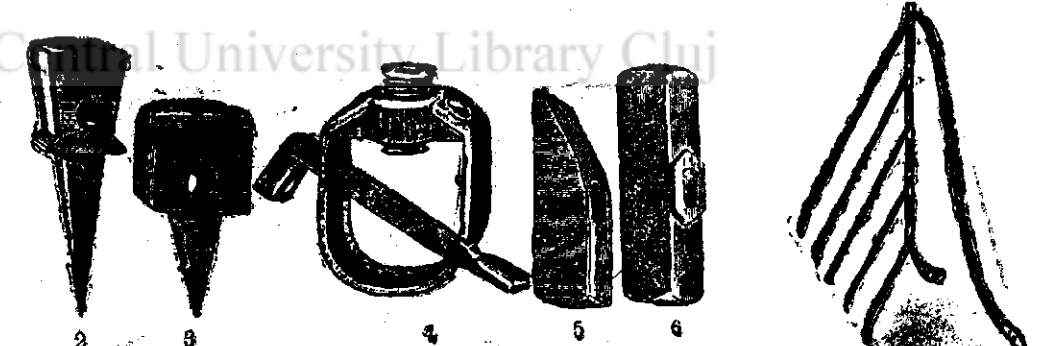
La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe deasupra.

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă eu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul **CFJ** care nu ar corespunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată. Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute. Fiindcă stau pe punctul acela de credință, că coasele provăzute cu semnul **CFJ** încep a fi scoase din întrebuințare, sunt decis, îndată după-ce voi fi informat, ca la coasele ce sunt în pregătire, sămnu **CFJ** să fie dublu provăzut, în formă așezat unul sub altul. Tot odată îmi permit a atrage atențiunea, ca la această bătătură să se observe și sămnu pe unelte agricole.

Clește americane pentru botul porcilor 1 bucată Cor. —70. 100 inele la ele Cor. —60 fil.

(15) 5-6.

Aceste coase, cu insigniul **CFJ** și unelte de bătut coasa, garantate, se mai află la următoarele firme: În Agnita: Frații Gunne filială, Ioan K. Schuller; Agârbicium (com. Târnavei-mari): Ioan Schuller; Blaj: Schuller Lajos; Dobârca: Toma Bachmann; Frâna: Iosif Schuster; Făgăraș: Carol König; Avrig: Gustav A. Reschner; Brad: Wilh. Prischak; Cristian: I. G. Connerth; Apoldul-mare: Catarina Wolff; Cincul-mare: Daniel G. Andree; Gurarâului: Ioan Tristiu; Hașag: Herberth Thomas; Ciznădie: Mihail Mathias, Reuniunea de Conzun; Cața: Regina Buchholzer; Sascizd: Ioan Schlattner; Cincșor: Ioan Kauffman; Cârțișoara-sup.: Ioan Scorobet; Streja-Cârțișoara: Ioan Stopu; Loamneș: Moritz Klein; Lancrâm: Mihail Simonis; Noerich: Herman Römer; Șeica-mare: Mihail Ehrmann; Mărtin: Sam. Schmid; Sebeșul-săs.: Ioan T. Gross; Orlat: Simeon Lolo; Poiana: Ioan Bozdog; Richișdorf: Andreiu Nemenz; Noul-rom.: Arnold Lesman; Ocna: Avram Savu, Stoia Ioan Precup; Săsăuz: Iuliu Kerekes; Jidvei: Ioan Orendi, Samoil Wachsmann; Șelimber: Irimie Milea; Șeica-mică: Ioan Brandtsch; Șoroștein: Elekes Lajos; Șona: Iosif Graei jun. & Victor; Săliște: Dum. Roșca Căpitanu; Tilișca: Vasilie Iuga.

Nicovale, forma, fig. 2 3 Ciocane, fig. 5 à 250 300 fig. 6 à 300 grame. 7.
1 bucată C. —96 —86 1 buc. C. —86 —90 C. 1-

Nicovalele și Ciocanele se vând pe lângă garanție pentru fiecare bucată. Fiecare bucată, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.

Verigi de coase, fig. 4. 1 buc. C. —18. Tocuri de cuți, smălțuite pe dinlăuntru și pe din afară 1 buc. C. —42.

Cuți dela 10 bani în sus, în variație bogată. Îndeosebi recomand: Cuțile americane 1 buc. C. —40. Cuți de Bergamo vinete închise, cu semnul **CFJ** 1 buc. C. —80.

Greble de fer pentru coase de holde, pentru a le șirofa pe toporiștile obicinuite pe lemn fig. 7. 1 buc. C. 1-30.

Cărți de rugăciuni:

a V. ediție sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni pentru pletatea fiecărui creștin. Revăzut și completat. — În rugăciuni această carte e un adevărat mărgăritar sufletesc, o carte foarte potrivită pentru fiecare. — Costă leg. 1 cor. + 10 fil. porto.

ACATISTERIUL

FLORICELE DE CÂMP, schițe ușoare. De A. C. DOMȘA
Prețul 1 coroandă.

Tatăl nostru Carte de rugăciuni împreună cu Răspunsurile dela s. Liturgie, cu Troparele și Condacele invierii și ale sărbătorilor de peste an, și Troparele morților. Prețul 32 fileri.

ACATISTUL MIC, sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg. 24 fil.